

STORTINGET

Representantforslag 201 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Mirell Høyer-Berntsen, Marian Hussein, Anne Lise Gjerstad Fredlund, Andreas Sjalg Unneland og Audun Hammer Hovda

Dokument 8:201 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Mirell Høyer-Berntsen, Marian Hussein, Anne Lise Gjerstad Fredlund, Andreas Sjalg Unneland og Audun Hammer Hovda om ti tiltak for å forebygge og bekjempe voldtekt

Til Stortinget

Bakgrunn

Voldtekt er fortsatt et omfattende samfunnsproblem i Norge. Tall fra Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) viser at omtrent én av fem kvinner oppgir å ha blitt voldtatt minst én gang i livet.¹ NOVA-rapporten Vold og overgrep mot barn og unge fra 2023 viser at 16 prosent av jenter mellom 16 og 19 år sier de har vært utsatt for voldtekt.²

Å bli utsatt for voldtekt kan medføre alvorlige konsekvenser for livskvalitet, psykisk og fysisk helse, utdanning og tilknytning til arbeidslivet. Det er en alvorlig straffbar handling som rammer alle kjønn, men som i all hovedsak utføres av gutter og menn mot jenter og kvinner. De fleste som utsettes for voldtekt, oppsøker ikke hjelp. De færreste voldtekter anmeldes, og av de som anmeldes, er det svært få som ender med domfellelse.

I 2022 fikk Sosialistisk Venstreparti gjennomslag for at det skulle nedsettes et voldtektsutvalg.³ Den 8. mars

2024 la dette utvalget frem NOU 2024:4 «Voldtekt – et uløst samfunnsproblem». Utvalget slo fast at:

«Til tross for at voldtekt og andre former for seksuell vold omtales som prioriterte områder for regjeringens politikk, har myndighetene ikke lyktes med å forebygge eller bekjempe voldtekt i Norge.»

Utvalget finner ikke tegn til at myndighetene tar tak i det store omfanget av voldtekt, og finner få tegn til at myndighetene jobber systematisk mot voldtekt. Utvalget peker også på at det er mangler i samtlige ledd i systemet som skal forebygge og bekjempe voldtekt. Dette gjelder fra forebygging til etterforskning og straffeforfølgelse, og ivaretagelse av utsatte. Utredningen er en knusende dom over myndighetenes arbeid.

Våren 2025 ble det endelig flertall på Stortinget for å gjøre endringer i straffelovens bestemmelser om voldtekt, for å tydeliggjøre at sex uten samtykke er voldtekt. Det er et viktig steg i riktig retning. Samtidig var blant annet Voldtektsutvalget tydelige på at intet enkelt tiltak alene vil kunne forebygge og bekjempe voldtekt, og det er behov for en lang rekke andre tiltak dersom man skal få bukt med det omfattende problemet voldtekt er. Det trengs et stort og helhetlig løft i alle ledd i systemet som skal forebygge og bekjempe voldtekt og gi utsatte den hjelpen de trenger og har rett på.

I dette forslaget fremmer forslagstillerne flere av tiltakene fra Voldtektsutvalgets utredning. Forslaget tar også sikte på å sikre god implementering av de lovendringene som ble gjort i straffelovens voldtektsbe-

1. Dale, M. T. G., Aakvaag, H. F., Strøm, I. F., Augusti, E. M., & Skauge, A. D. (2023). Omfang av vold og overgrep i den norske befolkningen. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. (Rapport 1)
2. Frøyland, L.R., Lid S., Schwenke, E.O. & Stefansen K. (2023). Vold og overgrep mot barn og unge. Omfang og utviklingstrekk 2007–2023. NOVA/OsloMet. NOVA Rapport 1/23.
3. Dokument 8:134 S (2021–2022), jf. Innst. 307 S (2021–2022)

stemmelse. Samlet sett vil disse forslagene etter forslags-
tillernes syn bidra til bedre forebygging og bekjempelse
av voldtekt, bedre ivaretagelse av voldtektsutsatte og
bedre implementering av endringene i straffelovens
voldtektsbestemmelse.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen igangsette arbeidet med et forebyggingsløft i tråd med anbefalingene fra Voldtektsutvalget, inkludert regelmessige nasjonale holdningskampanjer, holdningsskapende arbeid og obligatorisk alderstilpasset seksualitetsundervisning med fokus på samtykke, grenser og seksuell vold.
2. Stortinget ber regjeringen utrede mulige endringer i straffelovens bestemmelse om avvergingsplikt, for å tydeliggjøre bestemmelsen og bidra til at vold og seksuelle overgrep avverges i større grad.
3. Stortinget ber regjeringen utarbeide en langsiktig plan for et kompetanseløft om seksuell vold i det offentlige tjenesteapparatet. Kompetanseløftet skal omfatte kunnskap om utsatthet og utsatte gruppers rettigheter og behov, i tråd med forslagene fra Voldtektsutvalget, og det skal omfatte obligatorisk og jevnlig opplæring om avverge- og meldeplikten for å avdekke og avverge seksuell vold.
4. Stortinget ber regjeringen etablere et styrket utdanningstilbud til helse- og omsorgspersonell. Utdanningstilbudet skal omfatte forskningsbasert kunnskap om risiko for, forekomst av og konsekvenser av seksuell vold blant ulike utsatte grupper.
5. Stortinget ber regjeringen etablere en støttekoordinatorordning tilknyttet alle overgrepsmottak, etter modell fra Voldtektsutvalget.
6. Stortinget ber regjeringen iverksette tiltak for å sikre god implementering av endringene gjort i straffelovens bestemmelser om seksuallovbrudd gjort våren 2025, for å sikre at politi- og påtalemyndigheten får kompetansen de behøver, og for å sikre at lovendringene får effekt i praksis for etterforskning og straffefølgning av voldtekt.
7. Stortinget ber regjeringen sikre at alle politidistriktene har egne seksjoner for etterforskning og påtale av voldtektssaker.
8. Stortinget ber regjeringen igangsette et løft for å ivareta fornærmede i voldtektssaker basert på kunnskap om fornærmedes opplevelser og behov. Som en del av dette arbeidet skal man igangsette arbeidet med egne vente- og avhørsrom for fornærmede i voldtektssaker, sikre rutiner for å holde fornærmede bedre orientert under etterforskningen og utforme retningslinjer for ivaretagelse av fornærmede.
9. Stortinget ber regjeringen iverksette tiltak for å sikre at alle fornærmede i voldtektssaker blir informert om retten til å benytte seg av bistandsadvokat og at bistandsadvokat kan være til stede under avhøret, og at det kan tilrettelegges for dette.
10. Stortinget ber regjeringen gjennomføre en større undersøkelse i samarbeid med relevante forskningsmiljøer av hvordan voldtektssaker behandles i rettsapparatet.

24. mars 2026

Mirell Høyer-Berntsen

Anne Lise Gjerstad Fredlund

Audun Hammer Hovda

Marian Hussein

Andreas Sjalg Unneland

